

Lietuvoje aktyvėja propagandinio turinio svetainės: koks jų likimas?

Prasidėjęs karas Ukrainoje paryškino Lietuvai aktualią problemą - propagandinio turinio portalus. Interneto svetainės, naudojamos tikslingam dezinformacijos skleidimui nėra naujiena, tačiau ypatingomis aplinkybėmis jų žala pasiekia aukštesnį lygį. Pranešimų apie netinkamo turinio svetaines tik daugėja, todėl užtikrintų veiksmų stabdant kenksmingus veiksmus imasi ne tik atsakingos institucijos, bet ir daugiausiai interneto domenų Lietuvoje administruojanti „Interneto vizija“.

Nuo propagandos nėra apsaugotas nei vienas

Propagandiniais portalais vadiname tas svetaines, kuriose atsikartoja pranešimai skirti sąmoningam žmonių klaidinimui bei pavojingų pažiūrų formavimui. Savo esme propaganda yra atviras melas, kuris yra įvairiai užmaskuojamas bei naudojamas visuomenės manipuliavimui. Tad kaip atskirti, kur yra tik alternatyvi nuomonė, o kur - kryptingas melo skleidimas?

„Kenksmingi portalai neatsirado tik dabar, jie egzistuoja jau eilę metų, be to, yra aktyviai stebimi teisėsaugos institucijų. Norint atpažinti propagandinio tipo turinį, būtina atidžiai patikrinti pateiktą informaciją, ieškoti jos patvirtinimo bent keliuose skirtinguose portaluose. Be to, net jei informacija ir atsikartoja, rekomenduojama tikrinti jos šaltinius, pasidomėti informaciją skleidžiančių asmenų kompetencija kalbėti. Pastebime, jog žalingo turinio svetainės savo pateikiamą turinį mėgsta įvardyti kaip „itin slaptą“, taip gilinant skaitytojų nepasitikėjimą tradicinėmis žiniasklaidos priemonėmis“, - komentuoja „Interneto vizijos“ vadovas Valentinas Čirba.

Dažnai pasitaiko, jog kenksmingas domenas iš pradžių veikia kaip įprastas interneto portalas, skleidžiantis specifinę informaciją, susijusią su sveikata, ūkininkavimu ar net humoru. Tačiau po kiek laiko tokie portalai pakeičia savo veiklą ir juose pradeda rasti dalis propagandinės, melagingos medžiagos. Tokie pokyčiai įvyksta ir dėl tyčia suplanuotų priešasčių, ir dėl pasikeitusių portalo savininkų. To priežastis paprasta - užsitikrinus auditorijos palankumą lengviau ja manipuluoti.

Ką daryti pastebėjusius dezinformaciją skleidžiančius portalus?

Kiekvienas informacijos teisingumu susirūpinęs asmuo, susidūręs su abejotina turinį talpinančia svetaine, pirmiausiai turėtų pranešti [Policijai](#) arba [Ryšių reguliavimo tarnybai](#), užpildžius tam skirtas formas. Informuojama, jog su išaugusiu nusiskundimų skaičiumi prasidėjęs karui Ukrainoje susidūrė ir „Interneto vizijos“ darbuotojai.

Lietuvoje aktyvėja propagandinio turinio svetainės: koks jų likimas?

„Aktyvūs gyventojai kreipėsi dėl nuolat melagienas skleidžiančių portalų, kurių domenai registruoti mūsų bendrovėje. Skundų gausa neturėtų stebinti: „Interneto vizija“ yra interneto prieglobos paslaugų lyderis Lietuvoje, todėl daugiausiai abejotino turinio domenų užregistruota būtent pas mus. Visgi noriu priminti, jog „Interneto vizija“ yra prisijungusi prie „Memorandumo dėl švarios interneto aplinkos“ ir bendradarbiauja su Ryšių reguliavimo tarnyba, palaikant skaidrią ir saugią interneto erdvę“, – paaiškina Valentinas Čirba.

„Interneto vizija“ priėmė sprendimą užblokuoti jau 9 svetaines Lietuvoje

Pasak „Interneto vizijos“ vadovo, visi į bendrovę dėl žalingo turinio besikreipę gyventojai įprastai buvo nukreipiami į atsakingas institucijas, kurios rūpinasi interneto higiena. Visgi susidūrus su išaugusia priešišku jėgų veikla, įmonė savarankiškai priėmė sprendimą nebetęsti sutarčių su propagandinio arba prorusiško turinio interneto svetainėmis. Viso šiandien nutrauktos sutartys su 9-is lietuviškomis svetainėmis, kuriose buvo skelbiama propagandinė ar prorusiška informacija karo Ukrainoje fone. Nepaisant to, kiekviena interneto prieglobos įmonė yra priversta suvokti savo veiklos ribotumą: tokios bendrovės yra tik interneto paslaugų tarpininkės, todėl užblokuotų domenų savininkai savo svetainių veiklą gali atnaujinti pas kitą paslaugos tiekėją.

„Tikrai efektyvių rezultatų, kovojant su propaganda, pasieksime tada, kai kenksmingi šaltiniai bus ignoruojami pačių interneto tiekėjų. Deja, bet bent kol kas šioje vietoje trūksta operatyvumo. Tad kol kas kviečiu visus su dezinformacijos šaltiniais kovoti savarankiškai, išlaikant blaivų protą bei kritinį gaunamos informacijos įvertinimą“, – apibendrina Valentinas Čirba.

